Helsekonsekvensvurdering Felles avløpsrenseanlegg på Stegen

Helsekonsekvensvurdering (HKV) er et verktøy som skal synliggjøre hvilke konsekvenser en reguleringsplan har for folkehelse. Hensikten med en HKV er å gjøre utbyggingsprosjektet bedre. HKV er et verktøy som skal synliggjøre hvilke konsekvenser en reguleringsplan eller utbygging kan ha for folkehelse.

En bør utarbeide en HKV så tidlig som mulig i en planprosess, og kan være et levende dokument, som oppdateres etter hvert som man får ny informasjon.

1. Hva er folkehelse

Verken folkehelse eller helse er entydige begreper. Verdens helseorganisasjon (WHO) definerer helse som «en tilstand av fullstendig fysisk, mentalt og sosialt velvære og ikke bare fravær av sykdom og lyte». Store medisinske leksikon skriver at «Folkehelse er helsetilstanden i en avgrenset befolkning, et land eller en region. Folkehelsen er noe annet og mer enn summen av de enkelte innbyggeres helsetilstand. Begrepet tar også opp i seg økonomiske, fysiske, psykiske og miljømessige forhold som påvirker helsetilstanden».

Fysisk helse kan beskrives som fravær av sykdom og fysiske plager. Fysisk helse kan bli påvirket av ytre miljøfaktorer, som luftforurensing, inneklima, stråling og støy.

Store medisinsk leksikon skriver: «Psykisk helse kan beskrives som en opplevelse av å ha det bra, med muligheter til å virkeliggjøre sine talenter, mestre vanlige belastninger i livet, finner glede i arbeid og aktivitet samt delta og bidra i samfunnet». Psykisk helse kan påvirkes av boligkvalitet, tilgang på grøntområder og lekeplasser, grad av fysisk aktivitet og mobilitet.

Sosial helse kan beskrives som opplevelse av tilhørighet og identitet. Sosial helse kan bli påvirket av følelsen av ensomhet, sosial støtte og medborgerinvolvering.

De tre begrepene overlapper, henger tett sammen, og påvirker hverandre. Kategoriseringen er gjort for å fremheve at god helse er mer enn fysiske helse.

2. Konsekvenser av påvirkningsfaktorer

Konsekvensene av utbygging påvirker helsen vår og konsekvensene er forskjellige for ulike grupper i befolkningen, for eksempel barn/unge, eldre og personer med nedsatt funksjonsevne. Det er viktig at utbyggere og kommunen kjenner til relevante påvirkningsfaktorer og hvilke grupper de påvirker, så vi ikke viderefører uheldige miljø- og samfunnsmessige forhold.

Tabellen på neste side er fylt ut og vurdert med tanke på hvordan reguleringsplanen

- påvirker helsen til de som (1) bor i området/naboer og (2) de som skal flytte inn/brukerne av området.
- bidrar til å utjevne eller øke sosiale helseforskjeller.

2.1. Analyseskjema

Stor negativ	Middels negativ	Liten negativ

Liten positiv	Middels positiv	Stor positiv

Forhold		Positive konsekvenser		Negative konsekvenser		Oppfølging
1	Støy	Planområdet ligger utenfor tettbebygde boligområder og flere hundre meter unna nærmeste boligområde. Området ligger også noe skjermet i terrenget som vil dempe støybelastningen for omkringliggende områder. Ved det nye renseanlegget forventes lite støyende aktivitet utendørs. Beregninger viser at kombinasjonen av et relativt lavt støynivå fra renseanlegget og at terrenget rundt anlegget skjermer naturlig for støy, bidrar til en begrenset utbredelse av støy. Beregnet støynivå viser at ingen boliger får støy over grenseverdi med samtidig drift på rense- og avfallsanlegget		I anleggsfasen kan byggestøy være sjenerende for naboer til utbyggingen.		Sette inn planbestemmelse om at Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T1442/2021 tabell 2 gjelder for planområdet.
2	Forurensing til luft	Anlegget skal produsere biogass som kan erstatte forurensende drivstoff		Anlegget vurderes til ikke å generere store utslipp av forurensende masser		
3	Forurensing til vann og grunn	Forurenset grunn:		Forurenset grunn:		Anbefales å etablere Miljørisikoanalyse

		Det er påvist fyllmasser med innslag av avfall i deler av undersøkelsesområdet og det er påvist ulike tungmetaller, alifatfraksjoner og PAH'er. Det legges til grunn at massene håndteres i henhold til Miljødirektoratets veileder for forurenset og at tiltaket dermed bidrar til å rydde opp i forurensningen. Vannmiljø: Basert på forutsetningen om at partikkelavrenning skal håndteres via lokal overvannshåndtering og at det ikke skal bli gjennomført fysiske inngrep i Engerbekken vil det ikke være knyttet negative påvirkninger til tiltaket for vannmiljøet i Engerbekken.		Dersom det oppstår lekkasjer eller ved feil håndtering av masser og avfall kan dette medføre forurenset grunn. Vannmiljø: Negative virkninger i Glomma kan forekomme som følge av at avløpsvann konsentreres i enkelte bakevjer på østsiden av vassdraget nedstrøms utslippspunktet. Det er satt opp avbøtende tiltak for å bøte med dette.		Følges opp i MOP
4	Personskade	Gang- og sykkelvegen forlenges frem til adkomsten til eiendommen for avløpsrenseanlegget.		Ingen konsekvenser. Trafikk internt på tomten skal sikres som del av dokumentasjonskravet i reguleringsbestemmelsene.		Sikres i plankart
5	Lukt	Lukt fra eksisterende renseanlegg som Stegen renseanlegg vil erstatte, vil opphøre.		Luktrisikoen for mest berørte nærliggende boliger er beregnet til kategorien «liten til middels». I praksis innebærer det en moderat luktulempe. Med riktig dimensjonering, tilstrekkelig luktrensing og gode driftsrutiner er det teknisk mulig å drifte anlegget med en konsekvensgrad som ligger nær nullalternativet.		Ventilasjon: Det bør vurderes rensetiltak på prosesspesifikk ventilasjon fra kilder som sandfang, bassenger og slamhåndtering. Driftsrutiner: Det må etableres strenge rutiner for mottak av septik og bruk av porter for å minimere diffuse utslipp. Slamhåndtering: Utendørs håndtering av slam bør

						følges nøye opp med tanke på mulige luktutslipp, spesielt i forbindelse med håndtering og ved ugunstige værforhold.
6	Universell utforming	Kontorplasser vil kunne være universelt utformet		Ingen konsekvens		
7	Kvalitet på uteområder	Planforslaget beslaglegger ikke uteområder og etablerer heller ingen uteområder		Planforslaget beslaglegger ikke uteområder og etablerer heller ingen uteområder		
8	Grøntområder	Ingen konsekvens		Planforslaget beslaglegger kun mindre grøntområder som oppfattes som sidearealer til vei.		Arealer avsatt til annen veggrunn grøntareal kan benyttes til vegetasjon
9	Fysisk aktivitet	Avløpsrenseanlegget etableres i et område det eksisterer gang- og sykkelvei frem til anlegget. Dette gjør det mulig å gå og sykle til arbeidsplassen for de som kommer i fra retning Askim.		Ingen konsekvens		Sikret forlenget i plankartet
10	Følelsen av trygghet	Ingen konsekvens		Ingen konsekvens		
11	Arbeidsmarked og utdanning	Eksisterende arbeidsplasser tilknyttet avløpsrenseanlegget vil bli flyttet til nytt renseanlegg		Ingen konsekvens		
12	Private og offentlige tjenester	Avløpsrenseanlegget sikrer og moderniserer den offentlige avløpsrensingen		Ingen konsekvens		
13	Mobilitet	Ingen konsekvens		Ingen konsekvens		
14	Møteplasser, nettverk	Ingen konsekvens				
15	Medborgerinvolvering	Beboere har mulighet til å uttale seg til planforslaget.				
16	Identitet, tilhørighet	Ingen konsekvens				
17	Risiko for smitte	Renseanleggenes skal i henhold til forurensningsloven fjerne bakterier og virus før				Ivaretatt gjennom lovverk

		vannet slippes ut i naturen for å beskytte badevann og drikkevannskilder. For de som jobber på selve avløpsrenseanlegget, er det arbeidsmiljøloven som ivaretar arbeidernes helse. For biogassanlegget regulerer animaliebiproduktregelverket forhold som har med smitte til mennesker og dyr mens arbeidsmiljøloven ivaretar arbeidernes helse.				

3. Avbøtende tiltak

Forhold	Avbøtende tiltak
Støy	Sette inn planbestemmelse om at Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T1442/2021 tabell 2 gjelder for planområdet.
Forurensing til vann og grunn	Anbefales å etablere Miljørisikoanalyse
Lukt	Ventilasjon: Det bør vurderes rensetiltak på prosesspesifikk ventilasjon fra kilder som sandfang, bassenger og slamhåndtering. Driftsrutiner: Det må etableres strenge rutiner for mottak av septik og bruk av porter for å minimere diffuse utslipp. Slamhåndtering: Utendørs håndtering av slam bør følges nøye opp med tanke på mulige luktutslipp, spesielt i forbindelse med håndtering og ved ugunstige værforhold.

Personskade/ Fysisk aktivitet	Sikre gang- og sykkelveg i plankart